

Per què no es pot votar la grafia d'un topònim?

written by Cabassers.org | 08/07/2022

A l'imaginari popular hi ha la idea que els noms dels municipis es poden votar. Això és totalment així quan del que es tracta és de canviar el nom d'un municipi. Coneixem tots l'exemple recent de Sant Carles de la Ràpita, on l'ajuntament canvià el nom oficial de la població per la Ràpita després d'una consulta popular no refrendària on la majoria dels votants van avalar aquest canvi. Tanmateix, però, no és possible sotmetre a votació la manera d'escriure un nom de lloc, la seva ortografia, el que els tècnics en diuen la fixació gràfica. Per exemple, no seria possible que la gent de Lleida es pronunciés en una consulta sobre si vol que el seu topònim oficial s'escrigui Lleyda, o si la gent de Vic vol la forma Vich. Hi ha, però, dos precedents on per manca de regulació en aquell moment i desconeixement es dugueren a terme consultes d'aquesta naturalesa acientífica: a Cabassers (oficialment, Cabacés, el 1980 i 1985) i al Figueró i Montmany (oficialment, Figaró-Montmany, el 2004).

Amb la legislació vigent, però, no hi ha base jurídica per a convocar una consulta popular no refrendària, per tal que els empadronats en un municipi es pronunciïn sobre la fixació gràfica (l'ortografia) d'un topònim. Aquesta tasca, recordem-ho, està reservada exclusivament a l'IEC per l'art. 18.1 de la

Llei 1/1998, de Política Lingüística. A més, la Llei 8/1991, reconeix l'autoritat lingüística només a l'IEC. La Llei 10/2014, de 26 de setembre, de consultes populars no refrendàries i altres formes de participació ciutadana, estableix a l'art. 1.1 que els ajuntaments només poden convocar consultes sobre el seu àmbit competencial. És evident que la fixació gràfica dels topònims i l'autoritat lingüística estan reconegudes només a l'IEC, per la legislació citada més amunt, i no als ajuntaments, i que per tant aquests no poden convocar consultes sobre aquesta matèria, ja que no en tenen les competències. A banda, l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 estableix una obligació, i tampoc no es pot sotmetre a consulta si un ajuntament ha de complir o no la llei: l'ha de complir obligatòriament pel principi de legalitat de l'administració pública (art. 103 de la Constitució). Però hi ha més impediments que fan una consulta així impossible de convocar: l'art. 11.5 de la Llei 10/2014 diu que no es poden formular consultes que puguin afectar, limitar o restringir els drets i les llibertats fonamentals de la secció primera del capítol II del títol I de la Constitució. L'art. 15 de la Constitució queda enquadrat dintre d'aquest títol I del capítol II de la secció primera, i estableix la protecció de la integritat moral i prohibeix el tracte degradant. La toponímia oficial no normativa vulnera aquest article 15 de la Constitució, ja que forçar els ciutadans a escriure incorrectament topònims en les seves relacions amb l'administració i en qualsevol altre àmbit regulat, és una lesió de la integritat moral de les persones i constitueix un tracte degradant, ja que se les obliga a escriure topònims amb faltes ortogràfiques, com si fossin ignorants que desconeixen les normes d'ortografia del seu idioma. Haver d'escriure un topònim segons la voluntat arbitrària d'algunes persones que el van fer oficialitzar amb deturpacions, sense atendre cap principi científic ni tenir en compte res més que la seva voluntat i el seu gust, i no segons com disposen la norma ortogràfica i la llei és, sense cap mena de dubte, una imposició humiliant. Justament per aquest motiu i amb aquest

objectiu el franquisme desnormativitzà tota la toponímia de Catalunya el 1939 (que havia estat oficialitzada amb les formes normatives el 1933 pel Decret de la Conselleria de Governació, BOGC núm. 119, de 14/11/1933). Actualment, el manual "Ortografia catalana", de l'Institut d'Estudis Catalans, que recull les normes ortogràfiques de la llengua catalana, assenyala com a exemples de faltes ortogràfiques les formes toponímiques "Cabacés" (pàg. 54) i "Figaró" (pàg. 76). Ambdues són les formes oficials dels topònims dels municipis de Cabassers i el Figueró i Montmany. Resulta evident, doncs que obligar els ciutadans a usar formes oficials incorrectes, en alguns casos fins i tot significades com a exemples de faltes ortogràfiques al manual d'ortografia de l'idioma, contravé les disposicions de l'art. 15 de la Constitució, que garanteixen la integritat moral i prohibeixen el tracte degradant a les persones.

Per acabar-ho de reblar, una consulta d'aquestes característiques apuntaria cap a un escenari incompatible amb l'art. 9.3 de la Constitució, que estableix que qualsevol acte administratiu dels òrgans de l'Estat ha d'estar sotmès a l'ordenament jurídic vigent, per a evitar l'arbitrarietat de la voluntat de les persones. No hi ha millor mostra d'aquesta arbitrarietat que vol evitar l'art. 9.3 de la Constitució que preguntar sobre el gust, preferències personals i voluntat del públic sobre una matèria que ha de ser com regulen la Llei 1/1998 i les normes d'ortografia. Seria absurd, a més, fer votar l'ortografia: no es pot preguntar a ningú si prefereix que el topònim del lloc on viu s'escrigui correctament, o si en canvi vol que es faci amb faltes ortogràfiques. Per això, la solució als casos de topònims oficialitzats amb errors lingüístics ha de ser purament administrativa, i el Govern ha d'actuar d'ofici per a dur a terme les correccions necessàries. Paral·lelament, també és recomanable que, acompanyant la correcció, es duguin a terme campanyes de sensibilització i pedagogia entre la població dels llocs afectats, explicant-los el per què i la necessitat de corregir

l'ortografia dels noms dels llocs on viuen. Per al cas de Cabassers, per exemple, hi ha [una publicació](#) que repassa l'evolució, la història i l'etimologia del topònim, i també un apartat de [preguntes freqüents](#) disponible en aquesta mateixa web, per ajudar a explicar el per què de la grafia lingüísticament correcta.